

Posudek oponenta disertační práce Mgr. Marie Hany Příbylové

“Tlumočení z českého znakového jazyka do mluvené angličtiny v mezinárodním konferenčním prostředí”

předkládané v roce 2023 na Ústavu translatologie Filozofické fakulty Univerzity Karlovy

I. Stručná charakteristika práce

Předložená disertační práce Mgr. Marie Hany Příbylové je oborově zaměřená do oblasti translatologie, úžeji se zaměřuje na aktuální problematiku tlumočení znakového jazyka. Autorka se ve své práci konkrétně věnuje popisu realizovaného experimentu sledujícího výkony tlumočnicků při převádění informací z českého znakového jazyka do angličtiny a to jak formou pilotáže, tak i v podobě přímého tlumočení. Téma práce je zvoleno vhodně, odpovídá zaměření studovaného doktorského studijního programu a bezesporu přispěje k rozvoji vědního oboru translatologie.

II. Stručné celkové zhodnocení práce

Posuzovaná disertační práce je zpracována na velmi vysoké úrovni a obsahuje všechny obvyklé pasáže a části. Autorka zcela vyčerpávajícím způsobem prostřednictvím rešerší relevantní literatury a informačních zdrojů uvádí veškeré potřebné teoretické vstupy do problematiky, v empirické části pak velmi detailně popisuje průběh realizovaného experimentu, analyzuje jeho výsledky a následně je adekvátně interpretuje.

III. Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

Disertační práce je velmi rozsáhlá, zahrnuje celkem 487 stran vlastního textu, doplněných dalšími 27 stranami příloh. Práce je logicky členěna do celkem osmnácti kapitol, z nichž prvních devět kapitol tvoří teoretický základ práce, dalších devět kapitol je pak věnováno popisu realizovaného výzkumu a jeho interpretaci. Koncepce a rozvržení práce jsou standardní, tedy od zpracování výchozích poznatků tematicky souvisejících oblastí až k podrobnému popisu a zhodnocení údajů zjištěných výzkumem. Autorka svá teoretická východiska i aplikaci výzkumných procesů opírá o více než 160 titulů aktuální odborné literatury a informačních zdrojů, z nichž naprostá většina je zahraničních. Autorce se bezpochyby podařilo jednotlivá teoretická východiska vhodným způsobem a v adekvátní míře ukotvit.

Jazykové a stylistické zpracování je na vysoké úrovni, je zjevné, že autorka má filologické vzdělání a disponuje vysokou kompetencí v tvorbě odborného textu. Použité informační zdroje jsou náležitě citovány dle platných citačních norem. Jediným, částečně rušivým prvkem, který je ovšem pravděpodobně způsoben zažitými zkušenostmi posuzovatele, je využívání poznámek pod čarou jak pro komentování a doplňování hlavního textu práce, tak i pro uvádění odkazů na použité informační zdroje.

Výzkumná (empirická) část disertační práce sestává s velmi detailního popisu realizovaného experimentu dle vlastního návrhu autorky. Zde je třeba podotknout, že si autorka stanovila velmi smělý cíl, čemuž odpovídá i následně velmi podrobné analytické zpracování výzkumného materiálu jdoucí až do konkrétních detailů. Text popisující realizaci experimentu včetně jeho potenciálních slabin je zpracován extrémně poctivě, stejně jako následné analytické rozbory a z nich vycházející interpretace. Z metodologického hlediska postupovala autorka zcela adekvátně stanoveným cílům i povaze zkoumaného výzkumného materiálu. Autorka rovněž na několika místech naprosto objektivně

formuluje a komentuje všechny okolnosti, které mohou být příčinou pozorovaných jevů a z nich vyvozovaných závěrů.

Stejně jako teoretickou část i část empirickou považuji za velmi zdařilou a odpovídající požadované úrovni.

Cíle práce a zejména pak její empirické části, které si autorka stanovila, byly bezesporu naplněny. Byť neměla realizovaná studie plošný charakter a není tedy možné její výsledky zobecňovat, detailně byly zmapovány okolnosti a aspekty procesu tlumočení z českého znakového jazyka do jazyka anglického s využitím pilotáže i přímého převodu do cílového jazyka, což je téma dosud velmi málo probádané a tedy velmi inovativní. Význam práce spatřuji v jejím teoretickém a potenciálně i praktickém přínosu a domnívám se, že formulované závěry se mohou stát silným argumentem pro prosazování příslušných systémových změn na poli vzdělávání tlumočnicků (nejen) českého znakového jazyka. Práce rovněž otevírá řadu témat a námětů pro další výzkumné aktivity.

IV. Dotazy k obhajobě

Při čtení průběhu experimentu i následné analýze a interpretaci dat vyvstalo posuzovateli několik dotazů, z nichž naprostá většina byla následně v textu zodpovězena. Nicméně při obhajobě navrhuji diskusi na téma vhodnosti a případným úskalím volby tlumočeného primárního projevu, který byl řečníkem přednášen bez povědomí o tom, že jeho projev bude simultánně tlumočen. Dále navrhuji diskusi na roli vzájemné předchozí znalosti tlumočnicka a tlumočeného řečníka, případně na vliv postupující únavy zapojených tlumočnicků na odváděný výkon.

V. Závěr

Předložená disertační práce Mgr. Marie Hany Příbylové *Tlumočení z českého znakového jazyka do mluvené angličtiny v mezinárodním konferenčním prostředí* je zcela jistě velmi kvalitním příspěvkem k rozvoji oboru a prohlubuje náhled do problematiky tlumočení českého znakového jazyka. Je založena na studiu odborné literatury a metodologicky správně strukturovaném výzkumném šetření a obsahuje původní i nové poznatky. Autorka bezesporu prokázala schopnost realizovat vědecko-výzkumné aktivity na požadované úrovni.

S ohledem na výše uvedené skutečnosti doporučuji disertační práci připustit k obhajobě a v případě úspěšné obhajoby přiznat Mgr. Marii Haně Příbylové akademický titul Ph.D.

Předloženou disertační práci předběžně klasifikuji jako prospěla.